

Arbetslivskommissionen för ledarskap och fastighetsförvaltning, lägesbild 2020–2021

Arbetslivskommissionen för ledarskap och fastighetsförvaltning har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet i examina inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom sitt eget område inom yrkesutbildningen (statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För denna uppgift har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppföljnings-, bedömnings- och responsinformation bland annat från utbildningsförvaltningens statistik-, styrnings- och regleringstjänst samt den nationella informationsresursen KOSKI.

Prestationsuppgifter från 2020 blev tillgängliga för kommissionerna våren 2021. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna gjort i KOSKI-data efter denna tidpunkt syns inte i denna lägesbild. Detsamma gäller statistiska uppgifter om antalet prestationer år 2021, som plockades från KOSKI-databasen i början av 2022. De granskade prestationsantalen publiceras senare i Utbildningsstyrelsens statistiktjänst på webbplatsen Vipunen.fi.

De uppgifter som används i lägesbilden har plockats direkt ur KOSKI-databasen i den form som läroanstalterna har anmält dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Av tekniska skäl har exempelvis inte alla uppgifter som registrerats i läroanstalternas egna studieförvaltningssystem överförts korrekt till KOSKI-databasen, och uppgifterna statistikförs då under "ingen uppgift"/"inte anmält".

Som källmaterial har man exempelvis använt rapporter från kommissionernas besök, rättelseyrkanden och utlåtanden.

Antal avlagda examina och examensdelar

Avläggande av examina och examensdelar	2020		2021	
	hel examen	examensdel	hel examen	examensdel
Yrkesexamen för arbete som teamledare	2 432	7 363	2 444	7 486
Specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning	1 471	4 748	2 346	7 206
Kompetensområdet för ledarskap och företagsledning	1 352		2 179	
Kompetensområdet för intern revision	1		2	
Ingen uppgift	118		165	
Yrkesexamen inom fastighetsförvaltning	417	1 372	475	1 500
Specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning	56	176	27	82
Totalt	4 376	13 659	3 092	16 274

** Uppgifterna hämtades i början av 2021 (för år 2020) och i början av 2022 (för år 2021), och har inte uppdaterats efter dessa tidpunkter. Avläggandet av examensdelar omfattar inte examensdelar som registrerats som lokala. Examina som är i en övergångsperiod syns inte i tabellen och ingår inte i antalet i tabellen.*

Examensdelar som mål/hel examen som mål

I specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning har studiernas mål för examensdelarnas del i regel varit att avlägga hela examen.

Målet för avläggandet av examensdelar i yrkesexamen för arbete som teamledare har också i regel varit att avlägga hela examen.

När det gällde yrkesexamen inom fastighetsförvaltning var de studerandes mål i praktiken nästan alltid att avlägga hela examen. År 2020 avlades 1 352 examensdelar av personer med målet att avlägga hela examen. I de fall där den studerandes mål var att avlägga en del av en examen avlades 20 examensdelar. År 2021 avlades 1 448 examensdelar av personer med målet att avlägga hela examen. 52 examensdelar avlades med målet att avlägga en enskild examensdel. År 2020 hade alla studerande inom specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning som mål att avlägga hela examen. De avlade 176 examensdelar. År 2021 avlades 80 examensdelar inom specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning med målet att avlägga hela examen. Två examensdelar avlades med målet att avlägga en enskild examensdel.

Reflektioner

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Grunderna för specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning trädde i kraft den 1 januari 2019. Specialyrkesexamen i ledarskap är i en övergångsperiod fram till den 31 december 2021. År 2020 var specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning ännu en ganska ny examen. Det året avlades hela examen 1 471 gånger, och antalet avlägganden av specialyrkesexamen i ledarskap var då ännu 619 (år 2019: 1 700, år 2018: 2260). År 2021 avlades specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning av 2 346 personer med målet att avlägga hela examen. Examen ökar alltså i popularitet.

Yrkesexamen för arbete som teamledare har en etablerad plats i examensstrukturen. Examensgrunderna trädde i kraft 2015. Antalet prestationer har förblivit ganska jämnt under de senaste åren (2018: 2 287, 2019: 2 116, 2020: 2 432, 2021: 2 444).

De nya grunderna för yrkesexamen inom fastighetsförvaltning trädde i kraft den 1 januari 2018. Övergångstiden gick ut den 31 december 2021. Under granskningsperioden för lägesbilden har alltså två parallella examensgrunder varit i kraft. År 2020 avlades många examensdelar, men enskilda examensdelar enligt de grunder som skulle tas ur bruk avlades i liten utsträckning. År 2020 avlades 1 310 examensdelar enligt de nya grunderna och 62 examensdelar enligt de gamla grunderna.

År 2021 avlades 1 492 av 1 500 avlagda examensdelar enligt de nya examensgrunderna. De åtta övriga avlagda examensdelarna var examensdelar som ingick i yrkesexamen för företagare eller i företagande. Dessa examensdelar var planering av företagsverksamhet 3 st., utarbetande av affärsplan 2 st., studier som erkänns 1 st., examensdel från yrkesexamen för företagare 1 st., inledande av företagsverksamhet 1 st.

Specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning består av tre examensdelar. Två av dessa är obligatoriska och en är valfri. Personer som avlägger examen och som avlägger en valbar examensdel kan välja mellan två examensdelar som hör till examen eller avlägga en obligatorisk examensdel från specialyrkesexamen i företagsledning. Under båda granskningsåren för lägesbilden, 2020 och 2021, fördelades avläggandet av valbara examensdelar nästan jämnt mellan de två examensdelar som hör till examen.

När det gäller examina inom fastighetsförvaltning har antalet prestationer i huvudsak ökat. Sedan 2018 har antalet avlagda yrkesexamina inom fastighetsförvaltning ökat varje år, men det största hoppet skedde år 2021, när examen i fråga avlades 58 gånger mer än året innan. Specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning avlades år 2020 märkbart fler gånger än tidigare år, men år 2021 avlades denna examen i mindre utsträckning än de år då de tidigare examensgrunderna var i kraft.

Eventuella förändringar i antalet prestationer

Den globala coronapandemin under granskningsåren för lägesbilden påverkade inte nödvändigtvis antalet avlägganden negativt, eftersom yrkesprov kunde avläggas även på distans. Denna observation gäller alla examina inom kommissionens verksamhetsområde. Coronan kan också anses ha skapat flexibilitet i examensprocessen.

Det har inte skett någon betydande förändring i prestationsantalen för yrkesexamen för arbete som teamledare. Antalet prestationer har förblivit relativt stabilt. Examen är en generell teamledareexamen, som betjänar arbetslivet brett.

Antalet avlagda specialyrkesexamina i ledarskap och företagsledning har ökat. Detta förklaras delvis av att en del av prestationerna (619) ännu år 2020 var avlägganden av specialyrkesexamen i ledarskap enligt de gamla grunderna och en del (153) var avlägganden av specialyrkesexamen i företagsledning. År 2021 avlades specialyrkesexamen i ledarskap bara 27 gånger och specialyrkesexamen i företagsledning 10 gånger.

Antalet avlagda yrkes- och specialyrkesexamina inom fastighetsförvaltning har i huvudsak ökat sedan 2018. Det ökade antalet avlagda examina inom fastighetsförvaltning kan anses vittna om att nya yrkespersoner kommer in i branschen på grund av dess åldersstruktur. På marknaden finns ett behov av nya yrkespersoner, som avlägger yrkesexamen inom fastighetsförvaltning i början av sin karriär. Fastighetsförvaltning har också beskrivits som en bransch som inte är beroende av konjunkturer, och när coronasituationen har lett till att arbetsplatser gått förlorade inom många branscher, kan fastighetsförvaltningsbranschen ha lockat till sig fler nya arbetstagare och personer som avlägger yrkesexamen.

Antalet avlagda specialyrkesexamina inom fastighetsförvaltning år 2020 var högre än normalt. En möjlig orsak till avvikelserna är de grupputbildningar som två läroanstalter erbjöd det året.

Examina och kompetensområden inom examina som avläggs i marginell utsträckning

I specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning var nästan alla prestationer (2 179) i kompetensområdet för ledarskap och företagsledning. Kompetensområdet för intern revision avlades bara två gånger, och för 2021 saknas uppgifter. Kommissionen funderar på om en ersättande utbildning eller examen erbjuds på annat håll.

I de övriga examina som hör till kommissionens område, yrkesexamen för arbete som teamledare samt yrkes- och specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning, finns inga kompetensområden, och därför har de inte granskats i detta sammanhang.

Anordnande av examina

Aktiva utbildningsanordnare/anordnartillstånd

Examen	Tillstånd för anordnande	Aktiva anordnare
Yrkesexamen för arbete som teamledare	60	60
Specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning	50	47
Yrkesexamen inom fastighetsförvaltning	25	18
Specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning	15	5

** aktiviteten fastställs utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten har registrerat avläggande av examina eller examensdelar enligt de KOSKI-data som lämnats till kommissionen 2020 eller 2021. Uppgifterna hämtades i början av 2021 (för år 2020) och i början av 2022 (för år 2021), och har inte uppdaterats efter dessa tidpunkter.*

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

I yrkesexamen för arbete som teamledare skedde inga förändringar i antalet anordnartillstånd. Under 2021 har det inte heller sökts nya anordnartillstånd för yrkesexamen för arbete som teamledare. Antalet anordnare har stabiliserats till 60.

Antalet anordnare av specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning har minskat med en.

Under granskningsåren understödde arbetslivskommissionen en läroanstalts ansökan om anordnartillstånd för yrkesexamen inom fastighetsförvaltning (2021).

Anordnande av examina

Att yrkesexamen för arbete som teamledare är populär torde förklaras av att den kan användas brett för chefer inom olika branscher. Examen lämpar sig särskilt för nya chefer, och även för personer som redan har cheferfarenhet som en första examensutbildning som stöder chefsarbetet.

Populariteten hos specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning visar att utveckling av ledarskap intresserar. Ledarskapets inverkan på personalens välbefinnande, kundupplevelsen och därigenom resultaten diskuteras hela tiden i medierna. Antalet avlägganden visar att det i organisationer av olika storlek finns ett behov av att utveckla ledarskapet. Genom att avlägga specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning kan man stärka både sina ledarskapsfärdigheter och sitt kunnande inom affärsverksamhet. Studierna ger nya perspektiv på ledarskap. De lämpar sig för personer som arbetar med ledningsuppgifter i både den privata och den offentliga sektorn.

Fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare

År 2021 varierade antalet avlagda specialyrkesexamina i ledarskap och företagsledning mellan 1 och 459, beroende på utbildningsanordnare. För examensdelarnas del mellan 3 och 1 381.

År 2021 varierade antalet avlagda yrkesexamina för arbete som teamledare mellan 1 och 195, beroende på utbildningsanordnare. För examinas del mellan 6 och 566.

De flesta av de läroanstalter som har tillstånd att anordna yrkesexamen i fastighetsförvaltning anordnar aktivt examina. På några läroanstalter är de årliga prestationsantalen små, färre än 10. Även när det gäller specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning har några läroanstalter bara enstaka examensprestationer per år, men det är bra att möjligheterna att avlägga examen är heltäckande. För båda examina i fastighetsförvaltning finns också sådana utbildningsanordnare med anordnartillstånd som under granskningsåren inte haft några avlagda examina eller examensdelar.

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

Yrkesexamen för arbete som teamledare ordnas över hela landet. Tillgängligheten är god även på svenska.

Specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning ordnas över hela landet.

Utbudet av yrkes- och specialyrkesexamina i fastighetsförvaltning samt avläggandet av examina följer geografiskt och antalsmässigt antalet bostadsaktiebolag, arbetsplatserna inom fastighetsförvaltning och den språkliga fördelningen i Finland.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov

Enligt Koski-statistiken från 2021 ordnas 65,35 % av yrkesexamina för arbete som teamledare på arbetsplatser och 1,07 % på både en arbetsplats och en läroanstalt. I 33,53 % av fallen saknades denna uppgift.

År 2021 ordnades 57,94 % av yrkesproven för specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning på arbetsplatser och 1,83 % på läroanstalter. Andelen Ingen uppgift var ganska hög, 40,15 %.

I de kända fallen inom yrkes- och specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning har yrkesproven i huvudsak avlagts på arbetsplatser. År 2020 avlades yrkesprov i yrkesexamen i fastighetsförvaltning på arbetsplatser i 64,7 % av fallen och på läroanstalter i 0,4 % av fallen. Andelen Ingen uppgift var 34,6 %. År 2021 var motsvarande tal arbetsplats 73,07 % och läroanstalt 0,53 %. Andelen Ingen uppgift var 26,2 %.

År 2020 avlades yrkesprov i specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning på arbetsplatser i 49,4 % av fallen. Andelen Ingen uppgift var 50,6 %. År 2021 var motsvarande tal arbetsplats 89,02 % och läroanstalt 7,32 %. Andelen Ingen uppgift var 3,66 %.

Den stora andelen Ingen uppgift innebär att arbetslivskommissionen ännu funderar på hur utbildningsanordnarna kunde få detta åtgärdat i sina studieadministrationssystem.

Medeltal för yrkesprov i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen (avslutande enkät)

** granskningsperioden för studeranderesponsen är 01.07.2019–31.12.2021. Bedömningsskala 1–5, där (5) betyder helt av samma åsikt, (4) delvis av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) delvis av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt*

Den avslutande enkäten för yrkesexamen inom fastighetsförvaltning besvarades av 616 personer. Svar kom in från 27 läroanstalter. Antalet svar per läroanstalt var som minst 1–4 och som mest 102. Den avslutande enkäten för specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning besvarades av 51 personer. Svar kom in från sju läroanstalter. Antalet svar per läroanstalt var som minst 1–4 och som mest 25.

Medeltalen för svaren eller andra uppgifter visas inte om antalet respondenter per läroanstalt är under fem. Därmed har man i den avslutande enkäten i studeranderesponsen på yrkesexamen inom fastighetsförvaltning beaktat 20 utbildningsanordnares resultat, och i svaren för specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning har man beaktat fyra utbildningsanordnare. Utbildningsanordnare med färre än fem svar i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen har inte tagits med i granskningen.

I studeranderesponsen om yrkesexamen i fastighetsförvaltningen fanns flera svar gällande sådana utbildningsanordnare som inte har tillstånd att ordna yrkesexamen i fastighetsförvaltning. I studeranderesponsen på specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning kom svar även från en läroanstalt som inte var aktiv. Arbetslivskommissionen kom i sina reflektioner fram till att läroanstalterna i fråga torde ordna läroavtalsutbildning för examina i fråga och skickar studeranderesponsenkäten till de studerande.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Respsen på yrkesexamen för arbete som teamledare är mycket bra. De som gett respons genom att besvara enkäten har gett examensprocessen ett mycket gott omdöme. Den goda responsen och de jämna prestationsantalen anger att arbetslivet behöver examen.

Plock ur den avslutande enkäten om yrkesexamen för arbete som teamledare i studeranderesponsen under granskningsperioden:

PUK 4,1

Långsiktiga effekter 4,1

Yrkesprov 4,8

- Jag deltog i planeringen av yrkesprovet/yrkesproven 4,7
- De arbetsuppgifter där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet 4,8
- Mitt kunnande bedömdes enligt kriterierna för bedömning av kunnandet 4,8
- Mina bedömare var yrkeskunniga och sakkunniga 4,8

Allmän bedömning 4,5

De studerandes respons på yrkesproven i specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning är utmärkt. Nedan några plock från studeranderesponsen:

Yrkesprov 4,8

- Jag deltog i planeringen av yrkesprovet/yrkesproven 4,7
- De arbetsuppgifter där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet 4,9
- Mitt kunnande bedömdes enligt kriterierna för bedömning av kunnandet 4,8
- Mina bedömare var yrkeskunniga och sakkunniga 4,8

I den avslutande enkäten om yrkesproven i yrkesexamen i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen har de studerande gett följande genomsnittliga respons:

Yrkesprov 4,7

- Jag deltog i planeringen av yrkesprovet/yrkesproven 4,5
- De arbetsuppgifter där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet 4,7
- Mitt kunnande bedömdes enligt kriterierna för bedömning av kunnandet 4,7
- Mina bedömare var yrkeskunniga och sakkunniga 4,7

I den avslutande enkäten i studeranderesponsen inom yrkesutbildningen gavs följande omdömen om yrkesproven i specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning:

Yrkesprov 4,8

- Jag deltog i planeringen av yrkesprovet/yrkesproven 4,6
- De arbetsuppgifter där jag avlade mitt yrkesprov motsvarade verkliga uppgifter i arbetslivet 4,8
- Mitt kunnande bedömdes enligt kriterierna för bedömning av kunnandet 4,8
- Mina bedömare var yrkeskunniga och sakkunniga 4,9

Responserna från dem som avlagt examen på yrkesproven och bedömningen av kunnande var mycket bra för båda examina i fastighetsförvaltning. Observationerna under arbetslivskommissionens besök stöder resultaten av responsen.

Reflektioner

Förverkligande av tvåpartsbedömning i bedömningen av kunnande

Enligt uppgifterna från Power BI förverkligas tvåpartsbedömning i huvudsak väl i examina som hör till arbetslivskommissionens område, om man inte beaktar den stora andelen "ingen uppgift"-svar.

Tvåpartsbedömningen förverkligas väl i specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning. I Power BI-statistiken från 2020 framgår att 21 examensdelar bedömts av två lärare, 4 av en lärare och 8 av en lärare och någon annan representant för utbildningsanordnaren. I Power BI-statistiken från 2021 framgår att 16,10 % av alla bedömningar gjorts av en lärare, 0,65 % av yrkesproven bedömdes av två lärare och 0,10 % av en lärare och någon annan representant för utbildningsanordnaren. 0,12 % av yrkesproven bedömdes endast av en arbetsgivare.

År 2020 avlades totalt 1 372 examensdelar inom yrkesexamen i fastighetsförvaltning. När man ser på vem som fattat beslut om bedömningen förverkligas tvåpartsbedömning i följande fall (siffrorna efter aktörerna som gjort bedömningen anger antalet examensdelar): arbetsgivare/arbetslivsrepresentant och lärare 594, anställd och annan representant för utbildningsanordnaren 179 samt arbetsgivare/arbetslivsrepresentant och annan representant för utbildningsanordnaren 80. Antalet ingen uppgift-svar var 474. Totalt ger de bedömningsaktörer som anger tvåpartsbedömning och andelen ingen uppgift-svar 1 327 examensdelar, och de övriga fallen är 45 till antalet enligt följande: två lärare 18, lärare 14, självständig yrkesutövare och annan representant för utbildningsanordnaren 9, arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 3, lärare och annan representant för utbildningsanordnaren 1.

År 2021 avlades totalt 1 500 examensdelar inom yrkesexamen i fastighetsförvaltning. När man ser på vem som fattat beslut om bedömningen förverkligas tvåpartsbedömning i följande fall (siffrorna efter aktörerna som gjort

bedömningen anger antalet examensdelar): lärare och arbetsgivar-/arbetslivsrepresentant 762, anställd och annan representant för utbildningsanordnaren 164 samt arbetsgivar-/arbetslivsrepresentant och annan representant för utbildningsanordnaren 100. Antalet ingen uppgift-svar var 267. Totalt ger de bedömningsaktörer som anger tvåpartsbedömning och andelen ingen uppgift-svar 1 293 examensdelar, och de övriga fallen är alltså 207 till antalet enligt följande: lärare 156, två lärare 45, lärare och annan representant för utbildningsanordnaren 5 samt arbetsgivare/arbetslivsrepresentant 1.

År 2020 avlades totalt 176 examensdelar inom specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning. När man ser på vem som fattat beslut om bedömningen förverkligas tvåpartsbedömning i följande fall (siffrorna efter aktörerna som gjort bedömningen anger antalet examensdelar): arbetsgivare/arbetslivsrepresentant och lärare 37, anställd och annan representant för utbildningsanordnaren 24 samt arbetsgivare/arbetslivsrepresentant och annan representant för utbildningsanordnaren 23. Antalet ingen uppgift-svar var 89. Totalt ger de bedömningsaktörer som anger tvåpartsbedömning och andelen ingen uppgift-svar 173 examensdelar, och de övriga fallen är därför tre till antalet. I alla dessa fall har en lärare och en annan representant för utbildningsanordnaren fattat beslut om bedömningen.

År 2021 avlades totalt 82 examensdelar inom specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning. När man ser på vem som fattat beslut om bedömningen förverkligas tvåpartsbedömning i följande fall (siffrorna efter aktörerna som gjort bedömningen anger antalet examensdelar): lärare och arbetsgivar-/arbetslivsrepresentant 39, anställd och annan representant för utbildningsanordnaren 22 samt arbetsgivar-/arbetslivsrepresentant och annan representant för utbildningsanordnaren 3. Antalet ingen uppgift-svar var 3. Därmed är andelen övriga fall 15 stycken enligt följande: lärare 6 och två lärare 9.

Bedömare som är arbetslivsrepresentanter har en viktig roll i de examina som hör till kommissionens verksamhetsområde, eftersom yrkesproven huvudsakligen avläggs på arbetsplatserna, varvid åtminstone en bedömare från arbetsplatsen är närvarande under yrkesprovet.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

I yrkesexamen för arbete som teamledare ordnas yrkesproven praktiskt taget alltid på arbetsplatser.

I examina i ledarskap och företagsledning kan det finnas behov av yrkesprov på läroanstalter för att påvisa språkkunskaper, om ett främmande språk (eller svenska) inte behövs i det egna arbetet.

Enligt den tillgängliga informationen om examina i fastighetsförvaltning ordnas yrkesproven i praktiken på arbetsplatser. I Koski-tjänsten är andelen ingen uppgift-svar gällande platsen för yrkesprov dock en tredjedel för yrkesexamen i fastighetsförvaltning, och för specialyrkesexamen var andelen det första granskningsåret över hälften. År 2021 var ingen uppgift-svarens andel för specialyrkesexamens del dock märkbart lägre än i andra uppgifter som fått in under granskningsperioden.

Generaliseringar gällande rättelseyrkanden

Det har inte kommit in några rättelseyrkanden för de examina som hör till arbetslivskommissionens verksamhetsområde.

Situationen gällande planer för bedömning av kunskande

Vid besök som gällde specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning samt yrkesexamen för arbete som teamledare kom det fram att nivån på planerna för bedömning av kunskande varierade. En del tester hade kopierats från andra examina vilket innebar att de inte var helt examensspecifika, och en del planer var ofullständiga. Inte heller datainnehållet har alltid tillämpats helt, och planerna har inte heller fungerat som praktiska verktyg exempelvis i inskolningen av nya arbetstagare. Besök gjordes också på läroanstalter där planerna hade uppdaterats. Planerna och verksamhetsprocesserna för bedömning av kunskande förnyades också utifrån observationer som kom fram under besöken, så besöken hade också en verksamhetsutvecklande effekt.

På basis av de besök (två stycken) som gjordes till yrkesexamina inom fastighetsförvaltning åren 2020–2021 kan man konstatera att situationen gällande planerna för bedömning av kunskande i huvudsak är god. Ett

utvecklingsområde som togs upp var att planerna för bedömning av kunnande bör vara examensspecifika. Denna syn baserar sig visserligen på ett ganska begränsat sampel, eftersom 25 läroanstalter har tillstånd för anordnande av yrkesexamen inom fastighetsförvaltning, och två besök gjordes under granskningsperioden.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

Enligt studeranderesponsen inom yrkesutbildningen fungerar den personliga tillämpningen bra för de examina som hör till kommissionens verksamhetsområde. Under granskningsperioden får exempelvis de personliga utvecklingsplanerna för kunnandet (PUK) medeltalet 4,0 av dem som avlagt yrkesexamen i fastighetsförvaltning och 4,4 av dem som avlagt specialyrkesexamen.

Generella observationer

Trots coronapandemin som rådde under den tid som lägesbildsrapporten gäller har studeranderesponsen och antalet avlägganden huvudsakligen varit bra. Coronatiden tvingade läroanstalterna att utveckla sina distansförbindelser som stöd för avläggandeprocesserna, och detta verkar ha lyckats bra.

God praxis

I fråga om yrkesexamen för arbete som teamledare samt specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning noterades bland annat följande exempel på god praxis vid besöken. Allmänt taget kan man konstatera att de virtuella yrkesproven har utvecklats märkbart under granskningsperioden. När det gäller bedömningar av kunnande har elektroniska metoder gett snabbhet och flexibilitet. Bedömnarna har inte fysiskt kommit till arbetsplatsen, utan man har agerat i enlighet med arbetsplatsens spelregler. De examina som hör till kommissionens influensområde är expertexamina, där det är möjligt att på ett effektivt sätt kontrollera även skriftliga uppgifter och ge respons på distans. En examensprocess förverkligad via distansförbindelser dominerade under lägesbildens granskningsperiod, och enligt responsen från läroanstalterna, de studerande och arbetslivsaktörerna fungerade denna process bra.

Följande exempel på god praxis kom fram under de besök (2 st.) som gjordes i anknytning till examina i fastighetsförvaltning läsåret 2020–2021. Läroanstalterna har erfaren personal, som har lång erfarenhet av yrkesexamen inom fastighetsförvaltning och som känner till fastighetsförvaltningsbranschen och dess kompetensbehov väl. Även det omfattande arbetslivsnätverket och det intensiva arbetslivssamarbetet sågs som bra. Det sågs som viktigt att läroanstalten också satsade på utveckling av den egna personalens kompetens. Det omfattande utbildningsutbudet ansågs ge synergier i utbildningarna inom fastighetsförvaltning. Som god praxis betraktades också noggrant beskrivna kvalitetssystemprocesser, som främjar en jämn kvalitet i verksamheten.

Utvecklingsområden i anordnarnas verksamhet

Följande utvecklingsområden kom fram i samband med de besök (2 st.) som gjordes till examina i fastighetsförvaltning år 2020. Det förenhetligande av processer som behövs när läroanstalter går samman är utmanande, och man måste satsa på det. I processen för personlig tillämpning förekommer ibland utmaningar som beror på de många olika bakgrunderna hos dem som avlägger examen. Man har försökt ta kontroll över denna utmaning genom att ordna utbildningar om personlig tillämpning för utbildningsanordnarnas ansvarspersoner. Även datasystemen och gränssnitten mellan dem sågs som en utmaning (t.ex. Sopro – Koski). Denna utmaning är gemensam för alla utbildningsanordnare. Ett utvecklingsområde är också att göra planerna för bedömning av kunnande mer examensspecifika.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

I de examina som hör till kommissionens verksamhetsområde finns inga gemensamma examensdelar eller delområden i dem.

Examensgrundernas funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet

Yrkesexamen för arbete som teamledare motsvarar väl arbetslivets behov genom ett omfattande utbud av examensdelar och generiska krav på yrkesskicklighet, som lämpar sig för chefer oberoende av bransch. Under besöken har det uppstått diskussion om termen teamledare, som ingår i examens namn.

68 % av dem som avlade specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning hade en högskoleexamen. Detta visar att det finns efterfrågan på examen även bland högutbildade, och att den fungerar bra för personer som redan är i arbetslivet.

Grunderna för examina inom fastighetsförvaltning motsvarar i regel arbetslivets behov väl. Som ett eventuellt uppdateringsbehov i yrkesexamen inom fastighetsförvaltning har det kommit fram vid besöken att man i yrkesskicklighetskraven i examensgrunderna framöver borde beakta den allt snabbare digitaliseringen inom branschen.

Förverkligande av valfrihet i avläggandet av examina

I yrkesexamen för arbete som teamledare vare de mest avlagda valbara examensdelarna år 2021 följande: Personalarbete (1 716) och utvecklingsplan (1 416), skötsel av kundrelationer (1 008) och verksamhetens lönsamhet (639). Avläggandena av övriga examensdelar är inte på samma nivå som de fyra största, men i ljuset av statistiken har ett rimligt antal av alla examensdelar avlagts. Här ser man också att personlig tillämpning förverkligas när hela urvalet av examensdelar är tillgängligt.

I yrkesexamen i fastighetsförvaltning var det klart populäraste av de valbara examensdelarna i grupp ett under båda granskningsåren (2020 och 2021) arbete som disponent för bostadsaktiebolag. De flesta yrkespersoner inom fastighetsförvaltning arbetar också inom detta område. Den näst populäraste examensdelen var båda åren arbete som disponent för hyreshus, och det tredje populäraste var arbete som disponent för lokaler. Skillnaden mellan de två sistnämnda är ändå liten.

Av de valbara examensdelarna i grupp två inom yrkesexamen i fastighetsförvaltning var tekniska tjänster inom fastighetsförvaltning den klart populäraste. Utarbete en plan för utveckling har också varit populär. Examensdelarna arbete som disponent för ett nybygge och boenderådgivning avläggs i mindre utsträckning. Även dessa examensdelar med relativt sett mindre prestationsantal har ändå en viktig betydelse i fastighetsförvaltningens uppgiftsfält. De beskriver små men viktiga områden för specialkunnande.

Antalet avlägganden av de valbara examensdelarna i specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning är jämnt fördelade. Av detta torde man kunna dra slutsatsen att examensdelarna på ett bra sätt betjänar kompetensbehoven hos dem som avlägger examen.

Behov av tilläggsanvisningar gällande yrkesskicklighetskraven för examensdelar eller sätt att påvisa yrkesskicklighet

Kommissionen har inte noterat något behov av tilläggsanvisningar.

Erfarenheter av examensgrundernas funktion

Erfarenheterna gällande de examina som hör till arbetslivskommissionens influensområde har i huvudsak varit goda, och inga egentliga utvecklingsbehov har kommit fram vid besöken.

Allmänna reflektioner om arbetslivsresponsen (enkäten för arbetsplatshandledare)

I fråga om yrkesexamen för arbete som teamledare bedömdes det exempelvis finnas rum för förbättring i fråga om introduktionen. Det finns en del spridning i medeltalen mellan utbildningsanordnarna.

I specialyrkesexamen i ledarskap och företagsledning har läroanstalten enligt enkäten för arbetsplatshandledare säkerställt att arbetsuppgifterna främjar den studerandes lärande i enlighet med de planerade målen. Det viktade medeltalet vid sifferbedömningen var 4,2. På det hela taget sköts denna punkt bra enligt detta.

För påståendet "Läroanstalten säkerställde att arbetsplatshandledaren/mentorn kände till målen i den studerandes personliga utvecklingsplan för kunnandet (PUK)" var det viktade medeltalet i sifferbedömningen också 4,2. Enligt bedömningen har PUK-planer utarbetats på ett bra sätt och mentorerna känner till målen, som de som avlägger examen har stöd av arbetsplatshandledarna.

Enligt svaren på frågan "Ordnades yrkesprov på arbetsplatsen/inom företaget" i enkäten görs största delen på arbetsplatsen i egna arbetsuppgifter. Enligt erfarenheterna ordnades dessa examina alltid på arbetsplatsen och i anknytning till egna arbetsuppgifter. Yrkesprov för examen kan inte heller göras på annat sätt än i egna arbetsuppgifter.

För påståendet "Jag är nöjd med läroanstaltens verksamhet i fråga om att ordna lärande i arbetslivet" är det viktade medeltalet 4,1, så verksamheten är på en god nivå. Arbetslivet är alltså involverat på ett bra sätt. Enligt erfarenheterna är samarbetet mellan läroanstalterna och arbetslivet i fråga om denna examen bra.

Arbetsplatshandledarnas bedömningar i arbetslivsresponsen för yrkes- och specialyrkesexamina inom fastighetsförvaltning är utmärkta. De läroanstaltsspecifika vitsorden i fråga om arbetslivsresponsen på yrkesprov fick minst medeltalet 4,3.

Medeltalet på skalan 1–5 i bedömningarna av påståendet "Läroanstalten erbjöd tillräcklig introduktion för bedömningen av studerandes yrkesprov" var 4,8 för yrkesexamen inom fastighetsförvaltning och 4,5 för specialyrkesexamen inom fastighetsförvaltning.

Medeltalet för omdömena gällande påståendet "Genomförandet av yrkesprovet i samarbete med läroanstalten fungerade bra" var för yrkesexamen i fastighetsförvaltning 4,9 och för specialyrkesexamen i fastighetsförvaltning 4,7.